

resistens radicatus p ventum euellitur. vbi arundo cedens pmanet nec fragitur. Huius de causa pabolice loquedo altricatio facta fuit inter queru 2 arundine. vt hetur prius. Sic q uacido vel fumofo nuu resistere ver bis comeliosus 2 ena factus quando q le datur vbi patiecer cedens liberat. Debz ergo ho furiem cedere ne furore accedat. et iraz ei puocet vt habet. Cad. l. aulia. de vi pu blica 2 puuata. l. Oni graui delinqt qui aliu ad iracundiam puocat. q ille q puoca tur. Possumus ergo cedere furiem. p

Subtractioem presentialitatis.
Supportatione loquacitatis.
Obuiationem benignitatis.

Dico em primo q ho debz se subtrahere 2 cedere psonaliter furiem. et sic mitigat eius iram. Sicut videm qn olla bulies feruent sine remouet ab igne. statim cessat ei ebul lino. sic quando ho. subtrahit sua pntiaz a fumofo qesat ei ira. puer. xx. Ho est ho q sepat se a cotetioib. Exeplu i absalo. vt he tur. ij. regu. xiiij. q ppter homicidiu fratris sui amo. absco dit se a furore patris 2 latuit in iellur tribus antis vsq ad placatoz pris. scdo ho dz supportare furiem d malis vbis 2 incenunis. Na euz ligna subtrahuntur ab igne minuit ignis. et olla cessat ebullire. sic du verba incenun 2 puocatiua subtrahunt a fumofo mitigat eius ira. puer. xxvi. Cu de fecerint ligna extinguetur ignis 2 suffuratioe subtraheta iurgia coqeset. Exeplu habet Job. viij. in muliere de pbsela in adulterio cora ihu a iudicis fumofo accusata. nihil re spodes a xpo e absoluta 2 libertati tradita

Quod hodie attendere debet mulieres. et maritos no verbis incitare. sed subtrahere verba. si eis displiceat verbera. **T**er tio ho debet furiem obuiare verbis ma sive tis. Nam si olle bulicu aqua frigida infun dat: statim ab ebullitoe cessat. Sic si verba mollia refrigeratiua ire furiem pponatur ei furoz mitigatur. puer. xv. Resposio mollis frangit iram. sermo durus suscitatur furorem. Exeplu. ij. regu. xij. in roboam ad quez venit pplus israhel. dicez. Pater tu sez sa lemō durissimū iugū nobis iposuit. tu er go imine. vt feruim? ubi q inijt cosilium sermoib. et dixerunt ei. Hodie si obedieris populo huic 2 seruiens ei. et penioni eoz celentis. locutus sy fueris verba leuia ad cos

ent tibi ferui cūctis diebus. q dereliquit cor filium senū. et populo dura respondit dicez Pater meus cecidit. vos flagellis. ego autē vos cedam scorpionibus. ppter qd pdidit decem tribus. Exeplu eua habet in viuis patru de quoda heremita: q obuiauit in be remo euda latroni. cui dixit heremita. quo vadis demo. Cui respodit. Exquo sum de mon facia sicut demo. et occidit eu. Postea altus heremita obuiauit ei. et dixit. Salue mi fr qd ille audies. iouis cotru? penituit. et ducius in heremū fact? est sanctus 2 de uotus monachus. Sic eua xps descendens 2 tacens: furorem iudeoz extinxit. et san? et saluus euasit 2c.

Seria tertia post Oculi.

Respiciens iherosolus in discipulos suos dixit sy moni petro. Si peccaueris in re frater tu? vade 2 corripe eu in ter te 2 ipm solu. math. xvij. **M**abus. viij. polu ucoz vult q armonia muliu boiez cofortet 2 edificet. hoc etiam refert boet? in musica sua. loquēs de vtilitate musice dicez. q va let ad euadū vel alleuatū diueras infir muates 2 specialiter ab illis melacolicis 2 lunaticis ipūz malū habz fugare. no ex sui natura vel naturali viute. s ex eo q tollit in sticia a melacolicis 2 inqeritatē. ex qb? ma gis dispoiu sunt ad vextoz demois. Sic eua dicit. i. reg. xvi. Od faul q verabat a d mone. alleuabatur qn dauid cybara pce uebat cora eo. qz illa amōia aliquiter dul corabat auditū ei? 2 appetitū. et tō minus tristabatur 2 api? erat ad illā vextoz. s ma xime fugabatur ppter vim crucis. vt dicit in glo. q i ligno cybare 2 corday extēsiōe si gurabatur. Sic amōia fraterne correccōis modulata corā peccatore. q tristatur timore dānatōis. et inqeratur remorsu cōsciēte po tens exvatoz spīs maligi alleuare. 2 pec catorē qsi despau reuocare 2 cōsolari. In salomō. vt etiā hetur. xlv. di. Cū beat? ad moner dicez. percutit filiū tuū vinga. et libe rabis aiām ei? a morte. Ista etiaz percussio siue correctio debet esse cantatiua leuis 2 moderata. quia vt hetur. ff. ad. l. acqulū. pceptois nimia seuita culpe assignatur Si igitur videris fratrem in te peccantem: cantatiue 2 pie corripe eum in ter te. vt dicit

erunt verba thematis. **N** **Q**ueritur aut
 hoc pceptū corrigēdi se extēdat ad om̄s vel
 ab solos p̄latos. **R**espōdet s̄m doctores q̄
 duplex ē correctō. Una q̄dē que ē act̄ carī
 tatis. specialiter tēdēs ad emēdatōez fra
 tris deliquētis. p̄ simplicē admonitōez. **E**t
 tal̄ correctō p̄tinet ad quēlibet habētē cari
 tatē. siue sit subditus siue p̄lat̄. **O** **C**or
 rector aut̄ talis debz istū modum habere. q̄
 amabiliter 2 dulciter delinquētē amone
 at. hic debet suā correctōez moderare ex q̄
 tuor. **P**rimo ex quāntitate culpe. aliter i leui
 bus peccans. aliter in grauibus debz se cor
 rector habere. **S**ecūdo ex spe correctōis. q̄a
 forte opozium? temp̄ expectat. **T**ertio ex sta
 tu p̄sone. q̄ corrigēda ē. qz si p̄latos nobilit̄
 vel magna p̄sone cū reuerētia amonēd̄ et
 horādus ē. qz forte aliter correct̄ ad im
 patiētiā puocaret. et idocilis efficieretur.
Quarto ex zelo caritatis debz corripē peccā
 tem. **S**i aut̄ ille zelus amarus sit. puta iui
 die vel rācoris nō opz corripē. qz sic purgā
 do aliu seip̄m pollueret. qz ex sola tali radi
 ce corrigēs peccat mortaliter. **P** **A**lia
 est correctō q̄ ē act̄ iusticie. p̄ quā intēdiur
 bonū cōe. qd̄ nō solū p̄curat p̄ simplicē ad
 monitōem fratris. s̄ etiā iterū p̄ punitōem
 v̄t etiā alij timore seruii a peccato desistat.
Et d̄ vi. 2 ho. de. vt clericor. **Q**uos timor
 dñi a malo nō reuocat. saltē tēporalis pena
 corbercat. v̄. **O**derūt peccare boni viuus a
 more. **O**derūt peccare mali formidine pene
Talis aut̄ punitiua correctō ad solos p̄rela
 tos p̄tinet. q̄ nō solū habēt amonere. s̄ etiā
 punitōem corrigere. **E**t si negligētē corre
 rint subditos. tenētur de delictis eor. c̄. de
 regularib̄. c. vlti. **E**t p̄ pena possunt depo
 ni de officijs. lxxxvi. di. dicit̄. in prin. **G**ra
 uitas hui⁹ negligētē ostēdit. i. re. iij. et. iij
 in exēplo hely sacerdotis. ad quē dñs dicit
 p̄ samuelē. q̄ aduersus hely vellet suscitare
 oia mala. p̄pter iniquitatē illā. q̄ nouerat idi
 gne 2 male ager filios suos et eos nō cor
 ripuit. **E**t seq̄tur in. iij. c. q̄ est facta plaga
 magna nis sup̄ israhel. qz cecit a p̄bilisteis
 ceciderūt d̄ eis. xxx. milia pedum. 2 arca d̄i
 capta est duoz filij hely morui sunt. **D**ebz
 etiā talis p̄latos videre. ne modū in corrigē
 do excedat. s̄z ne sit nimis facilis 2 miseri
 cors. nec nimis seuerus ne facilitas venie i
 cēnuū tribuat d̄liq̄ndi. ff. d̄ pe. respiciēd̄. s̄

etiā caucudū est ne durius puniat q̄ car
 sa deposalat. **O** **S**ed videtur q̄ p̄latos
 siue iudex sp̄ialis modū excedat corrigēdi.
 quādo aliquē p̄ dāno tēporali. puta de de
 butis vel cū simili excoīcat. cū excoīcatio sit
 grauisima penaz. **R**espōdet t̄bo. in scriptis
 sup̄ mḡm. iij. sen. di. xvij. **O** **I**udex tal̄
 nō excedit modū excludēdo aliquē a regno
 celoz. **U**n̄ cū nō debeat excludere a regno
 celoz nisi indignos. nec aliq̄s reddid̄ idign̄
 nisi p̄ pecc̄m mortale; p̄pter qd̄ caritatē am̄
 sit que est via ducēs ad regnū. ideo nullus
 excoīcat debz nisi p̄ peccato mortali. **E**t qz
 in dānificādo aliquē corporaliter siue in reb̄
 corporalib̄; q̄s mortaliter peccat. et contra
 caritatē facit. ideo p̄ dāno tēporali aliam il
 lato ecclia aliquē excoīcare p̄t. **S**z qz s̄d̄m
 p̄bz pene sunt medicatē. sapiēs medic̄ a le
 uiorib̄ medicinis 2 minus piculosis de
 bet incipere. **I**deo excoīcatio que est maxi
 ma penaz; infligi nō debet. etiam pro pec
 cato mortali; nisi cōtumat fuerit. vel nō ve
 niēdo ad iudiciū. vel ante terminatōez iu
 dicij. sine licētia recedendo. vel determinā
 tioni iudicis non parēdo tunc enim postq̄
 amonitus fuerit si obedire contēpserit; con
 tumax reputatur et excoīmunicari debet. nec
 talis excedit modū corrigēdi. **R** **A**u
 deur etiam q̄ iudex secularis occidēdo fur
 rem vel malefactorem modū excedat pro re
 tēporali. s̄. furto rapina. et huiusmodi. cuz
 vita hominis sit melior quocūq̄ bono vel
 re tēporali. **U**nde aug. in li. de duabus aīa
 bus dicit. q̄ vita etiam musce et cuiuscūq̄
 animalis melior ē celo. **S**i ergo vita homi
 nis ē melior quocūq̄ bono tēporali in oc
 cisione hominis nisi reddatur equiualens e
 quiualenti. s̄ maximum pro minimo. et er
 go excessus est in punitōe iudicis secula
 ris. **D**icit̄ doctores q̄ licet malefactorem oc
 cidere pro re tēporali p̄pter p̄gruētiā; qz
 als tēporalis politia nunq̄ possz regi. cū
 alter alterū dānaret 2 iniurijs turbaret. **N**ā
 sicut videmus q̄ si aliqd̄ membrum in cor
 pore hominis infirmum et insanum; totum
 corpus inquietaret. liceret illud amputari.
 ne totū corpus inficeret et turbaret. dēs enī
 p̄uidus extrahitur; vt capud. postea q̄ete
 tur. **S**ic qz oēs vñū corp̄ sum⁹ i xpo et alter
 alterius mēbra. q̄ putrid̄ est et infectū? et
 scādolosus v̄l inquietū? pacis ecclie v̄l cū

comunitatis. licet amputari a corpore ecclesie. ne alij inficiantur. Sicut exemplum hominum. Exo. xxxij. in moyse qui quasi minister legis ex precepto domini illos occidit. qui fecerunt sibi vitulum conflatum. Et in noua lege habetur. actu. v. quod petrus occidit a nania et uxorem eius qui abscondiderat pecuniam. Nam percussit eum gladio oris sui quod nomen est quod percussit gladio materiali. Item ibi. illi qui percussit eum in conuiuio male dixit. vi. percussit te leo. quod et factum est. Ad id vero quod deducitur in conuiuio. Dicendum quod licet vita hominis sit melior quocumque bono tempore porali. u. dicitur tamen occidendo eum non excedit. quia non habet oculos ad occisiones nature vel ad vitam hominis simpliciter. sed ad malitiam extinguendam. Sed quia talis malicia est coniuicta tali nature et illa malicia non potest auferri sine occasione illius nature. ideo auferit naturam non propter se et suam nobilitatem. sed propter culpam et peccatum quod in modo preparat ratione diffunditur et uilitatis. Quod nunc ad conuentionem bene dicebatur de aliquo pacis commendatione. hodie de eius. perturbatione et emendatione. Et si bene sunt tres presens presentis euangelij. In prima datus est modus fratrem correctionis in principio.

In secunda monstratur uisus discretie punitionis ibi. Amen.

In tertia actus singularis remissionis. ibi iterum dico uobis etc.

Quantum ad primam partem textus dicitur per. Moraliter est notandum quod quilibet ex caritate qui uult esse cum altero. tenet fratrem naturaliter alterum corrigere et quantum potest ab erroribus uiciorum reuocare. Nam sicut uidemus quod arbori superfluis ramis inordinatis et superfluis ramis scissis producentibus non minus fructificare potest nisi resecantur ramusculi superflui. Cuius ratio est quia humor viscosus unde fructus generatur. ibi superflue emittitur. et si arbor fructibus priuatur et tandem sterilizatur. Sic homo dicitur arbor uersa nisi corrigatur et gladio correctionis purgetur a nocuis et malis operibus. affectum cordis nunquam ponit ad productionem uirtutis. sed spiritus in erroribus permanentes sterilizatur. et tandem flammis infernalibus deputatur. De igitur ex pietate qui libet alium corrigere. et ab erroribus reuocare. quia ut beatus Hieronymus dicit. c. Qui alium ab errore non reuocat cum potest seipsum errare demonstrat. Et c. d. emendatione propinquorum. l. vna. Quos

ad uitae decora domesticae laudis exempla non reuocant. saltem correctionis medicina appellat.

¶ Sunt enim tres rami ualde mali et nocui adputandi per cultum correctionis. ut non impediant fructum honestatis. et eterne saluationis. s.

Ramus emulatio et inuidie.

Ramus subtractionis et male infamie.

Ramus detractionis et male infamie.

Primo enim homo corrigendus de inuidia quae est toxicum caritatis ostium iniquitatis. et putredo omnis caritatis. Primum enim inuidia est toxicum caritatis. Nam si inuidia esset quilibet gauderet de bono alterius et de malo eius doleret. quia si est proprium caritatis. aug. sup. ioh. Tolle inuidiam. et meum est quod habes. sunt enim inuidi si les nocuis. que non possunt sine magno dolore lumine solis inipiscere et ideo de nocte solum uolant.

¶ Sic etiam inuidi. prosperitate uiciorum non possunt audire nec uidere. Sic figuratur gen. xxxvij. i. ioseph quem fratres ex inuidia uidere non poterant. Occiderunt ei eum. nec poterant ei quicquam pacifice loqui. unde erit. paratur ioseph sanctus innocens uitae inuidiam et emulos in se fratres secum exerat uitam. quia boni malum uidere non possunt. denique uenient ad se lacerant. seuiunt. nec care festinant. nolunt meliorem uicere ne degenerent ipsi possent in propria sustinere. Quod hodie habent similes inuidi filij iacob. qui per inuidiam nutunt fratres suos uicinos et proximos expugnare. si uicinus plus prosperatur. si proximus laudatur. si moribus ornatur. si sanctitate commendatur. et meritis suis plus lucratur illa bona non possunt aspicere. non audire. sed susurratone demigrant. admirantur et percutunt. De quibus. i. ro. iij. Castigauerunt oculi eius et uidere non poterat lucernam domini antequam extingueret.

¶ Talis inuidiosa fuit cyrces de qua in fabulis poetarum dicitur quod scilla erat quedam filia solis pulcherrima. quam glaucus deus manus dilexit: et eius copulam uerbis simplicibus exorauit. quae cum nullo modo concideret in ipsum questus est glaucus circa ieiunium eius. rogans quod in amore suum scillam traheret. et ad eius copulam inclinaret. sed cyrces amore suum ipsi glaucus presentauit et eum diligenter admauit. et quod scillam contineret periclitauit quod glaucus non recipiens amorem cyrces contempserit. quo cyrces indignata fontem ubi cilla uenire et balneare se conuenerat. maleficia suis infecit. et si cum ad balneam dum redijt. ab immanibus inferus in canes mutata fuit.

et circūq; capita canina latrantia habuit
et sic eā monstrū fecit. Sic inuidiosus quā
do audit. q̄ aliq̄s p̄sonā altquā diligit. so
let se et inuidia iegerere 2 offerre et nō vocat̄
alijs anteferre. si autē cōtingat q̄ amor eius
et obsequiū cōtēnat. et q̄ ei amor alterius p̄
feratur solet iudignari. et quos sibi prefer̄
ri audit inuidia stimulari q̄ propter iste solet
in fōrē vitū et sufficiētiā i quo se balne. It
maleficia diffamatiōis 2 detractiōis p̄icere
et eos q̄ habēt formas pulcras bonestatis
et sanctitatis demigrare i viles canes 2 tur
pia mōstra p̄mutare. **Gene. in li. de morib⁹**
dicit. Et si nullos inimicos tibi fecit inui
na multos in facit inuidia. ¶ **Secūdo**
inuidia ē ostiū iniquitatis. p̄ hanc em̄ itrauit
mors i mūdū. Et ideo dicit affinis oīz prin
cipaliū iniqua ū. Est em̄ filia supbie a q̄ cō
trahit p̄nāciam cōtra maiores. soroz vane
glorie. a q̄ trahit discordiā cōtra eq̄les. ne
p̄is inuidie. a q̄ trahit iusticiā cōtra melio
res. nūris auaricie. a q̄ trahit fraudulēti
am cōtra simplicitates. Per hāc occisus est
abel a cayn. iacob tribulatus ab esau. ioseph
vēdit⁹ a fratrib⁹. dauid a saul p̄secutus. et
x̄ps a iudeis occisus. Hāc em̄ bestia euade
re nemo pōt. p̄ter x̄p̄ solus miser. yfido. de sū
mo bono. Celebre ē puerbiū ab antiquo q̄
sola miseria nescit inuidiā. misericordia namq̄
fortuna miseris boīs hec ē. q̄ ei nō inuidet.
Fertur em̄ platonem cū ei discipuli iuderēt
interrogasse socrate. q̄ ratioe posset boim in
uidias declinare. Respōdit socrates. Esto
in q̄t vt carites. q̄ fuit abūdans infortunijs
et carēs oībus bonis. ¶ **Tertio inui**
dia est putredo omīs sanuatis. puer. xiiij.
putredo offiuz inuidiat. Hoc em̄ pessimuz
et iniustissimū vicū est. in eo q̄ est recipro
cū in suū acozem. **Hugo de sancto victore.**
iustus inuidia nihil est. q̄ p̄ p̄nuz ipsuz
acoze punit exercitatz suū. Quia sicut ru
bigo ferrū. sic inuidia cor in quo nascitur:
corūpit. Et ideo deus maximā inuiaz fa
ceret inuido si poneret eū in celo qz ibi sum
ma felicitas in pximo est. et per cōsequens
summū nocumētū foret inuido et ideo con
grue erit in inferno. vbi nibilydebit cui iur
de re possit. Legitur in bystor q̄ duo fuerūt
foz i curia cuiusdā regis. vn⁹ iuid⁹ 2 alter
auarus et dū mūmur d̄ eis estz iter curiales
voluit rex eos licentare. p̄mittens q̄cquid

petere obtinerent sic tamen q̄ primus q̄c
quid haberet. secundus in duplo reciperet.
Tun inuidus nolēs. q̄ focus magis bo
num obtineret. noluit primo petere. s̄ tan
dem forte misso inuidus primo petijt erit si
bi pro mercede oculū. vt i'ocio suo duo oc
culi cruerētur. **Dis** multis similes sunt i mū
do qui potius duplum damnuz eligunt. s̄
anime et reruz. q̄ q̄ alteri faucant parū cō
modum. ¶ **Secūdo** ramus nociuus
amputandus p̄ gladium correctiōis. ē sub
tractio rei aliene. Ad quam amputandum.
Primo deus magnum ietum facit. dicens.
Exo. xx. Non furum facies. prohibēs p̄ b̄
fm nicolaū de lira. omēs contractionē ali
ene rei. vel retentiōz iniustam. siue sit p̄ rāpi
nam. siue vsuram. per furtum. siue per sacri
legiuz. vnde aug. i li. q. exo. xxij. dicit. q̄ no
nunc furti intelligitur omnis vsurpatō illi
cua rei aliene. Non enim rapinam permisit
qui furū prohibuit. Hoc tñ modicū curant
raptōres: putantes rapinam non esse pecca
tum nec contra preceptū dei. cum tam non
possit fieri sine peccato. Unde ysa. lxi. **Ego**
dñs diligens iudicium. et odio habens rā
pinam in olocaustuz. qd nō diceret si rapina
peccatum non esset. Rapina enim quandā
coactionem dicit per quā contra iusticiam
auferur alicui qd ē suum. In societate autē
hominum. nullus coactionem habet. nisi
p̄ publicam potestatem. Et ideo quicūq; p̄
violentiā aliquid auferit homini. si sit per
sona priuata: non vtens potestate publica:
illicite agit et rapinam cōmittit vt patet i la
tronibus. Et ideo grauer puniri debent.
Est enim pena raptōris rerum secundum le
ges q̄ infra annū puniuntur in quadruplū cō
putata. post annum vero in simplum. ff. de
vita bonorum operum raptōrū. l. i. 2. ij. Et
hoc agitur si agatur contra eum civiliter. i.
ad penam pecuniariam. si autem criminali
ter. i. ad penam corporis: tunc distinguitur
inter vim priuata. i. sine armis et vim pu
blicam. i. cum armis propter primum reus
deponitur ab ordinatione rerum suarum.
quia perdit factionez testamenti. et tertiam
partem bonoz suoz propter secundam mu
tiatur in exiliū iust. de publi. iudi. §. ut lex
iuliana. Secundū vero canones ex cōmuni
catur ab ep̄o. in cuius dyocesi rapinam cō
misit. extra de rapto. c. i. et. ij. nec ab soluitur

nisi prius emendet. si autem nolit eum possit satisfacere. vel satisfaciendi plenam securitatem dare denegetur ei beneficium penitentiae. si vero usque ad obitum in obsequio fuerit. et tunc esset datus. vel emendandi securitatem praestiterit penitentiam et viaticum et ecclesiasticam sepulturam habebit. si vero in morte satisfacere non poterit. communis viaticum habebit. et ecclesiastica sepultura carebit. ex c. sup eo. Et hoc ad terrorem aliorum. vel ad confusione cognatorum. ut per hoc inducatur ad satisfaciendum. Et intelligitur hoc hosti. si sepe sit amonitus. si vero super hoc non fuerit amonitus. vel si fuerit sed modico tempore contumax fuerit absolutus per presbiterum. propter sepe sepeliturus erit. et heredes cogentur per censuram ecclesiasticam satisfacere secundum facultatem defuncti. Et idem est si constitutus in morte satisfacere permiserit si contumax fuerit et ante satisfactionem decesserit. si etiam in vita satisfacere non possit. non negaretur ei penitentia secundum hosti. si emendare permitteret. si ad pinguiorem fortunam veniret. **B** Si quis rapina sit grauius peccatum furto. Respondet asserans. in sum. quod sic duplici ratione. Primum quod directius opponitur violentia quam in rapina voluntati quam ignorancia quam in furto. Secundo quod per rapinam non tantum inferat alicui damnum in rebus. sed etiam vergit in quando in iuram. siue ignorantiam personae quam praedecernat fraudi et dolo qui pertinet ad furtum. Unde et rapina grauius puniatur quam furtum. nec obstat praedictus. quod homines magis verentur de furto quam de rapina. quod homines sensibiles inherentes magis gloriantur de virtute extenon quam parit in rapina. quam de virtute inferiori quam tollit per peccatum. et ideo minus verecundant de rapina quam de furto. **C** Tertium ratio est. quod est detractio quam multis nocet. et ideo maledicuntur omnes detractores a deo. eccl. xxxvii. Super furo et biliguis maledictus. multos enim turbauit pacem habentes. lingua tertia commouit multos. et dissipat illos de genere in genere. ciuitates miratas diuuum destruxit et domos magistrorum effodit. hec enim est lingua maledicta instrumentum dyaboli. quam pacem et concordiam de multis abscidit: dum secretum proximi quod ab alio ro audit: festinat alteri nunciare et famam denigrare. Sunt etiam porci dyaboli. qui stercorea huiusmodi inhumans rostro fetido et polluto commouent. dentibus mordent. et lingua linguunt. Hi etiam sunt glues infernales. quae quilibet rodunt in fama honore et sanctitate. Refert plinius de elephante. quod licet cetera a talia sua virtute ex-

cedat. tamen mures corrodentem timet. Sic vero non est tantis potens prudens et religiosus siue laycus: quod non debeat timere detractorem corrodentem. dyabolus potest homo fugere et a se fugare. detractorem autem non. **D** Immo pro nocet detractor quam fur sicu raptor. quod hi solus terrena bona auferunt que reddi possunt. detractor autem bona spiritualia. scilicet famam et honestitatem quam reddi non possunt. Unde magistro. Tolerabiliores sunt quam bona furantur. quam quae famam auferunt. Hoc attendat symeon dyaboli. uel uel fende quam ore fetido detrahunt hominibus quam affimulant lupus. De quo dicit psalmus. viii. de aialibus. quam quando senescit non potest ulterius uel nan. propter debilitatem deum: tunc pergit ad uilulas et ad vias: et insidiat hominibus mansuetibus eos mordendo. et quod dentes sui sunt uenenosi quos mordet inficit et occidit. Sic et uetula iuuetata maleficis. et in omnibus malis experta. quando uisua sua nequam exercere non ualens mordet dentes et lingua detrahendo etc.

Secunda pars in

qua tractatur de auctoritate et potestate collata per christum sacerdotibus. ibi. Amen dico etc. Pro qua literaliter est sciendum. sicut dominus dicit ut habeatur in prima parte. quam contra incongruitates sententiarum excommunicationis debet praesentari. d. fiat sicut et bimus et publicanus. Et bimus ca. cum secundum bimonem dicit gentilis. Et dicit ab eis nos grece quod est ges laune. Dentes enim siue gentiles dicuntur qui gentiales. quod sunt ut fuerunt genui. sed sub peccato. et non dum regenerant. Vult ergo dominus dicere quam contumax ecclesie. et plaus ei debet excommunicationem et expelli de ecclesia et a participatione bonorum usque ad satisfactionem peccati. **E** Moraliter videmus dignum et uilius plus honorari et appetitum que. viii. eis. dicitur quam maioribus datur honor. minoribus uero lucrum. quod honor est primum uirtus et beneficium. lucrum autem est auxilium indigent. vii. ff. de decu. et eorum ff. l. honores et mura non ordiatioz. i. non secundum ordines temporis. sed potioribus quibusque inuigenda sunt. Cum autem ianctum sacerdotum suum maximam dignitatem. et oia temporalia excellat. uelut sol luna. ut habet de maio. solute. relinquatur quam ab omnibus et in omnibus honorari debeat. unde beatus in antequo oporet epos. coll. i. in prin. Maxima in omnibus sunt dona dei sacerdotum et impium. illud quod de uinis misit. si autem huiusmodi praesidens. ac plit

gentia: exhibetis. et vno eodēq; principio
viraq; pcedentia hūanā exornat vitā. unde
i p̄s creuit actus. p̄prios viruſq; digni
tatis. **Q**uedā em̄ fecit vt impator. qñ v̄dē
tes 2 emētes de tēplo p flagella eiecit. que
dam aut vt sacerdos qñ se ob. ulit boſtā di
ſcipulis: d. hoc est corpus meū. **F** **U**
hoc ostēderet q; viraq; dignitas ab ip̄o ma
naret. di. x. qñ. debet igit; sacerdotiū meri
to honorari. **J**uxta illud eccli. vij. Deū time
et honorifica sacerdotes. et hoc ppter ma. s.
Dignitatem regalem.
Sanctitatem exemplarem.
Vilitatem generalem.

Nā dignitas sacerdotalis i hoc merito subli
ma 2 honorat q; p̄cipue diuina disp̄satōe
sacerdotes reges cōstituuntur. ad regēduz se
et alios. vñ hiero. i. eplā ad quēdā leuitā. et
rij. q. i. c. duo sunt genera. loquēs de sacer
dotib; sic ait. **H**i inq; sunt reges. se 2 alios
vñtib; regētes. et h̄ designat corona i capite
quā habēt i signū regis 2 regie. qd̄ expectat
a xp̄o sepiū sapia q; fulgere debēt. ppter q;
tanq; ad reges loq̄tur ip̄a sapiētia increata.
Sap. vi. **A**d vos igit; reges sunt hi sermo
nes mei. vt discatis sapiam. q; vt dicit dñs
Io. pap. xxij. i qdā exuagāte q; i capite quorū
dā. **S**icut lumē materiale dngit clauige
riuz i vsuz clauis materialis. sic clauis sciē
tie dngit clauēz potestatis. **A**lias si cecus
cēcū ducit. abo i foueā cadit. diligit igit; lu
mē sapiētie om̄s q; p̄stis pplis. q; secūduz
bea. hier. officiu sacerdotis ē iterrogātib; d
lege respōdere. **S** **T**enētur igit; legē sci
re. s̄ tñ explicite. sed ip̄licite. nec eos cōsole
ignorātia. q; scdm̄ crif. nō p̄t esse excusatō
dānāōis ignorantia vitatis. ppter qd̄ p̄ci
paur p̄sonis ecclīasticis. d. xcv. ecce p̄dica
tores p quos ecclīa circūferunt sacris literis
sem̄p debēt iſistere. ne tūc q̄rāt addiscere: cū
ex officio alios debēt docere. **N**ā eugen
us papa tertū. ait. **N**ullū ē quē oporteat v̄l
plura vel meliora scire q; principē 2 rectorē.
Quare ille gloriosus sen. ait. **S**i alterū pe
dem i sepulcro. alterū ex̄ haberet: ad huc ad
discere vellē **S**z beu dilectissimi. qles sunt
hodie ml̄i reiores 2 p̄lati. q; scīpos nō va
lent regere. alijs ergo quō poterūt p̄sse. vñ
ap̄lus. i. rbi. iij. **S**iq; in q̄t domui sue p̄s
le nescit. ecclē dei quō diligētā habebit. q;
d. nullo mō. **T**ales reiores cecos isipiētes

cōparat. b. bern. in li. de cōsideratōne symee
currēt i tector: di. **R**ex fatu? i solio ē symea i
tecto. que nihil cōponit 2 vnit: sed qd̄ cōpo
sitū ē dissoluit 2 diuidit. unde **R**euera km̄
nō est hodie necessariū mutere in tharſis ad
portādū symeas 2 pauones. sicut legit de
salemōe. ij. paral. ix. **Q**d misit naues i thar
ſis ad portādū symeas 2 pauōes. q; iter de
ricos iam ml̄os ad modū symeaz iuenum?
fatuos p̄ms pauonis amictos. **D**e quib;
gre. i registro gemēdo p̄q̄rē: dicit. **D**icere iq̄t
pudor. et graue ē tacere. regēdi reiores 2 q;
do cēdi sunt doctiores nec videre rubeſcūt.
nec metuūt ducari aiaz ip̄rudēter assumūt.
qbus via dilectōis ē ignota v̄l quō ip̄e gra
diatur ignan sunt 2 c. **D** **D**ico secūdo
q; sacerdotes debēt honorari. ppter exēpla
rem sanctitāē. ad quā sp̄cialiter sunt electi
Uñ. i. pet. ij. dicit petrus de sacerdotib;
Eos estis gen? electū regale sacerdotiū gēs
sanctia pplis acq̄sitōis. **I**n qbus v̄bis nō
tas. **P**rio q; ordo sacerdotalis ē eternaliter p̄
destinatus ad hoc vt sit sancti. **A**d ephe. i.
Elegit vos in ip̄o ante cōstitutōz mūdi. vt
essētis sancti 2 immaculati i conspectu eius.
Nam vt dicit. iij. tribuoz. **E**lectō sem̄p ē ra
tiōe alicui? melioris boni. **E**legit ergo dñs
sacerdotes vt mīstros salutare. suos pecu
liares ad sacramētuz suorū disp̄satōez. vt
habet de cōse. di. ij. puenit. vt sancta cōtrac
tēt et cōfināt. di. xxv. plectis. **S**z q; sanctā
ecclīā habēt tractare decēs ē: vt etiā sint
sancti. vt p̄z d cōse. di. ij. tribu? ppter q; do
minus p̄cepit oib; sacerdotibus. leuit. xx.
Sanctificamini sancti estote qm̄ ego sancti
sum dñs deus vester. **E**t id̄ ibero. i. epistola
ad p̄amachiū et marcellū iq̄t. opoz nos cle
ricat? honore nō abuti. s̄ diligēt custodiā
mādatozuz h̄cē. qd̄ esse videmur. **D**ia em̄
insigna clericorum virtutes i nobis rep̄sen
tant. p̄dicāt. virtutes clamāt. **I** **C**la
mat corona paup̄tatē. vestis honestatez. sta
tus puritatez. cultus castitatez. p̄fessio hū
litate. exēptō religionē. officiu deuotōez
studiu p̄tēplatōez. **E**t id̄o nisi viriutib; pol
leam?. tota vita n̄ra mēdātū ē et ymago de
formis. q; mētū caput. mētū habu? mē
tur status. mētū cult? mētū p̄fessio. mē
tū exēptō. mētū officiu. mētū et studiu. vt
p̄ h̄ nos sum? clericis p̄ci? cleric? mētū?
bec ille. **D**ico tertio q; sacerdotes debent ho

tiolari propter nostram utilitatem. et eorum potestatem. Nam in curijs dñorū potentior et utilior solet pre alijs honorari. Sicut habetur gen. xli. de ioseph. qui secūd^o post reges & vicari^o pharaonis in tota terra egypti ab oib^o imo etiā a frīb^o honorat^o & adorad^o est. Sic etiā sacerdotes vicarij sumi regis: quib^o dñs noster potestatem tribuit ligandi & soluendi. etiā clauē regni celoz vt apiant v^t claudāt: honorari debēt ab oib^o. **¶** Sicut hodie habet i euāgelio dñs petro et suis successorib^o hęc potestatem cōmisiit: dicēs. Que cūq^{ue} ligaueritis sup terrā: erūt ligata et i ce et quecūq^{ue} solueritis sup terrā: erūt soluta et in celo. Magna igit^{ur} hec vtilitas est pplo xpiano hēre tales secū in terra. habētes potestatem ligandi et soluendi. potētes appenre & claudere celuz. **R. Sed** quis an illa potestas sit eq̄lis i oib^o sacerdotib^o. Dico vt colligitur ex dictis dñi bonanē. in. iij. sup magistrū sentē. di. xix. argu. ij. q. ij. q. potestas illa potest dupliciter p̄siderari. vel q̄m ad eferentia vel q̄m ad vsuz. si primū. radicaliter ē i aīa sicut & caracter imp̄ssus i ordiatōe. et eq̄lis ē i oibus sacerdotib^o. et q̄libz secūdū hęc ē alteri eq̄lis papa. ep̄s siue simplex. et ideo. xciij. di. legim^o. vbi cūq^{ue} fuerit ep̄s siue roime siue eugubio. siue cōstantinopoli. siue regio. siue alexādrē. eius sēdē menti ē & sacerdotij. **¶** Alio mō possum^o loq^{ue} q̄m ad vsuz. et hoc mō req̄nī auctoritas iurisdīctōis. **¶** Nemo em̄ pōt aliu ligare aut iudicare. nisi q^{ui} iudex eius cōstituit ab eo q^{ui} pōt. Cū em̄ sacerdos fuerit a pplo elect^o. et ab ep̄o siue abate ordiat^o siue cōfirmat^o: acq̄rit iurisdīctōem. Et ideo iurisdīctō ē tanq̄ vix motua ip̄ claus potestatis. hanc aut^{em} deficiēte q^{ui} clauē moueat. et si assit claus nūq̄ appenit et si amittitur hec iurisdīctō. cessat etiā claus executio. Et fm̄ hoc q̄m ad iurisdīctōnis administratōez. differētia est. qz papa ordiatōe diuina p̄latas ē oibus ep̄is postea ep̄s alijs sacerdotib^o. **¶** Item magnū est etiā & honore dignū esse familiarē impatoris aliq^{ue} potēs intrare. et loq^{ue} cū dño. et aram eius placare. Sicut sacerdos i cūna dei est familiaris. potēs deo loq^{ue} p̄ suā oratōez et ei irā placare & pacē pplo impetrare. Sicut figurat̄ exo. xxxij. i moysē. q^{ui} dñi filij isra-

bel peccassent ad orādo vitulū cōflatilē immolātes hostias loq̄mte dño ad moysen di. **¶** Ade descende peccauit populus tuus. Dimitte me vt irascatur furor me^{us} cōtra eos vt deleas eos. rogabat ipse p̄ pplo & placat^o ē dñs. ne faceret malū qd̄ locut^{us} fuerat aduersus pplm̄. q̄re d̄r. i. q. i. ip̄. q^{ui} sacerdotes ip̄ si q^{ui} pplo iterpellāt. peccata ppli comedunt qz suis p̄cibus ea delent atq^{ue} cōsumūt. **¶** Item maximū est et dignissimū sacerdotem post creatorē creare. et p̄ hūana salute deo patri molarē et offerre. **¶** Quarto em̄ honore digni sunt. nec detrahēdi sunt. sicut dicit theles^{us} p̄bo^{us} papa. vi. q. i. **Sacerdotes** qui ppnoze corpus dñi cōficiūt ab oibus obediēdi sunt & timēdi. nō dilacerandi aut detrahēdi qz a q̄b^o sic dñi p̄plus benedicti saluan. aut i stui cupit. nullatenus eos arguere debet. **¶** Ad hoc em̄ beat^{us} Bre. hortabat maurū impatorez ad debitā reuerentiā iurisdīctōe d̄ne. in li. v. regisri: sic dicēs. Nō indigne tur inq̄t sacerdotibus dñs meus: sed exalta lenti cōsideratione propter eum cuius ient sunt. ua eis dñeitur vt debitā reuerentiā eis impendant. qz illi aliquādo in diuinis eloquijs. diij et bene angeli nemianur. **¶** **C**ontra hoc faciūt deingrātes coz famā iuris detractionibus. qd̄ valde cōe est. licet grauiusimū peccatū mortale sit. **¶** Sicut cōstantin^o impator dicit. vt habetur. xvi. di. c. in sci pturis. **S**i de dñi sacerdotibus. qui iure patres animaz dicunt aliq̄d cōtingit vos audire. qd̄ cōfusione p̄is mentibus ingerat. nō infruētū. id est inuere cōdum seapuo ratos filios noe inuātēs. pamā delicti quo verecūdiā cōtegatis & p̄mitribidē vere n̄p p̄p̄s oculi vidisset sacerdotē dei aut aliq̄d coz q^{ui} in monastico habitu arcūamici sunt peccantē. clamidē meā explicare & cooperem eum. ne ab aliquo videretur. **¶**

Tertia pars in qua ostenditur. q^{od} nou solum ex caritate debemus corrigere & correctionibus humiliter obedire. sed etiā debem^o ad bona cōsentire. Moraliter consensuz duoz infonnatur de virtute obedientie. que cōsistit in consensu maioris et inferioris. Dicit vegetius de re militari. q^{od} nihil magis ad victoriam p̄dest

q̄ monitis obtēperare sup̄ior. **M**onita autē
 tria sunt que fieri possunt in bello. per tria si-
 gna. scz per signū vocale. vt sunt mādata su-
 perior. semiuocale vt tuba. vel cornu mu-
 rum. vt vexilla 2 signa amoy. **S**ic in bel-
 lo cōtra dyabolū debemus obtempare mo-
 nitus signis vocalibus. scz mādatis verba-
 liter datis. qz mandat nobis dñs noster vt
 obediam⁹ et cōsentiamus superioribus di-
 cens. **A**d heb. xiiij. **O**bedite prepositis ve-
 stris 2 subiaccete eis. **E**t math. xxij. **Q**ue-
 cūq; dixerint vobis facite. **N**am vt habetur
 ff. de milita. l. militum. **Q**ui mādata prin-
 cipum non seruat. capite est puniendus. cuiā
 si rem bene gessent. **S**ic etiam pena eterna
 est puniendus. qui inobediens est. quia
 peccat mortaliter. xi. q. iij. qui resistit 2
 se. **S**emiuocale signū sunt enigmata pro-
 fecit 2 figuratū. **N**ā adā statū vt creatus ē
 p̄cepto obedientie fuit astrict⁹. gen. ij. **N**oe
 archam faciendo 2 intrando. saluatus est a
 diluuiō gen. viij. **A**brahā filiū deo imolan-
 do. pater multaz gentū vocatus est gen.
 xiiij. **L**oth angelo obediendo. recedēs a so-
 doma ab incendio liberat⁹ est gen. xix. **S**i-
 gnū mutū sunt exempla creaturaz. dicit am-
 bro. q apes que legibus regis apuz nō ob-
 tempant. occidunt. **O** Mare obedit
 naturaliter influentie celi. planeta firmamē-
 to. **S**ic in omni genere rez deus cōstituit alii-
 quos sup̄iores 2 excellentiores. quib⁹ obe-
 dire voluit. **S**ed illa obedientia consistit i-
 mpli subiectiuo cōsensu. scz.
Inferioris ad superiorem.
Sensualitatis ad rationem.
Rationis ad suum creatorem.
Debet namq; primo verus obediens 2 mi-
 nor siue inferior. per consensū humiliter su-
 periori cedere 2 ei obedire. **I**uxta illud mo-
 talis docto. carbonis. **C**ede maiori. **E**st
 etiā virtus obedientie tā magna q̄ semp me-
 ritū cumulat et augmentat. boiēm nobilitat
 et dignificat. et etia de vita eterna certificat
 patet primū. **N**am per illam virtutem se ex-
 cren⁹ s. nulluz momētuz temporis sine me-
 rito tranſit. nec dicebat beatus franciscus.
Quod verus obediens semp meretur. **U**n-
 de tantum est meritum obedientie. q̄ in ca-
 su aliquis actualem dei dilectione 32 con-

templationem tenetur dimittere. et super-
 riori obedire. ponatur em̄ q̄ aliquis qui vo-
 uit obedientiam sit actuali contemplatōe. et
 prelati sui precipiat sibi q̄ vadat ad ali-
 quem alium locum opera exteriora exercen-
 do tenetur sibi obedire. 2 dimittere illam
 actuale contemplatōem. **E**x quo patet. q̄
 meritum obedientie est maximū cui tam-
 magnū correspondet premiū. **S**icut habe-
 tur gen. xiiij. q̄ deus precepit abrae. vt im-
 molaret filium suū. et abrahaz obediens
 fuit vocatus eius p̄pter qd̄ deus dixit sibi. **M**-
 ultiplicabo semen tuū sicut stellas celi. et si-
 cui arenas maris. **E**t iterū. **E**go p̄ceptor tu⁹
 et merces tua magna nimis. **P** **I**tem
 dicebat senes q̄ nihil sic de⁹ querit ab his
 qui primitias habent cōuersatōis. q̄ obedi-
 entie labores vñ secularis quidā relinquēs
 seculū. venit ad beinū adducens seculū vni-
 cum filiu. et venit ad abbatem. quē iuenit i-
 p̄sino. et videns cū abbas venientem. sa-
 lutauit eum. et videns puulū. dixit ad patrē
 amas eum. **E**t ille dixit. etiam. **R**urūm di-
 xit ei. oino diligis eum. **R**espondit etiam
Hoc audiens abbas: dixit. **T**olle ergo eum
 si diligis eū et mitte in fumo. sic modo cū
 ardet fumus. et tenens pater filiu suū ta-
 crauit ea in fumo ardenti statim aut factus
 est fumus velut ros. ex qua re acq̄siuit glo-
 riam 2 meritū obedientie. et magnū pre-
 mium sicut abrahā. **O** **S**ed diceres
 forte concedo q̄ hō merito maiori. scz deo
 deat in omnibus obedire. sed non videtur q̄
 re homo homini debeat obedire. eū deus
 hominē condidit ad imaginem non con-
 stituit super hominē. sed super bestias terre
 dicens dñam piscibus maris. volatilibus
 celi. et vniuersis bestiis **B**enefis. i. **Q**uod etiā
 patuit. vt dicit augu. in primis parentibus.
 et maxime patriarcbis. qui potius fuerunt
 rectores pecudum q̄ hominum. et primi 2
 antiqui patres qui soli deo debebāt esse sub-
 diti: nequaquā abutebantur concessa a deo
 libertate. sed in omni honestate morū crā-
 tori omnium seruiebant. **R**espondetur q̄ nūc
 per abrupta vitiorum homines defluentes
 vix etiam sub durissima seruitute possunt a
 vitijs cobiberi. **U**n de peccantibus filiis is-
 rael in deuto. xxvij. dicitur comminando.

Pro eo quod non seruieris domino deo tuo in gaudio 2 leticia cordis tui. propter rem omnium abundantiam. seruiens in iniquitate tua in fame 2 siti 2 ariditate. et rem omnium penuria 2 ipso ipsona iugum ferreum super cervicem tuam. Audi ergo quod dicitur tuis. et misericordias tanti iudicis veraris. Sicut enim dicit augustinus. nihil interest. sub cuius imperio homo seruiat mortuus. dum ille qui imperat ad iniquum non cogat. Felicitas enim seruitur homini quam libidini. Considera christum dei filium de ipsa maiestate superna ad nostram misericordiam descendisse. et subditi penitus voluit. hoc vos qui estis sub obedientia considerare debetis. primum capere salutem nostre ipsam non venisse. ut voluntatem suam faceret. sed patris. ac pro hoc patri obediens usque ad mortem. non liberam manus nec pedes. sed affixos cruci corpusque sanctum immobile. sed solum os liberum ad orandum habuisse monstrat. et cor ad diligendum. nequaquam igitur seruus eius est qui tale se passus non vult taliter imitari. Liberas ergo manus ad faciendum. liberos pedes ad ambulandum non habebis. sed totum corpus cum christo affixum penitentie cruci. sola tibi lingua ad orandum lauandum 2 et confutandum. et cor ad diligendum tibi liberum remanebit. **R.** Secundo homo pro sensualitate debet obedire et consentire rationi. Nam sicut exprimitur domum male habere cum ancilla dominas. Quia pueri. xxx. Per tria mouet terra. et quartum quod non potest sustinere. pro seruum cum regnauerit. pro stultum cum saturatus fuerit cibo. 2. i. iebna. 2. vino. pro odiosam mulierem cum in matrimonio fuerit assumpta. et pro ancilla cum heres fuerit domus sue. Et hoc quartum plus ponderat. quia cum ancilla fuerit heres domus sue. crit amata 2 honorata sicut domina. et ipsa domina repudiatur ab ea sicut heremum gen. xvi. sententialem quod abraham habuit uxorem honestam nomine sara: quia sterilerat quia cum vidisset quod non posset habere filium naturaliter. nec bonum esse quod transiret homo sicut abraham fuit careret prole de corpore suo. ancillam suam nomine agar uxorem sibi ex duorum tradidit d. ingredere ad ancillam meam. si forte saltem suscipiam ex illa filios. ut quia non possum habere filios naturales. saltem habeam pro adoptionem. Agar ut dicitur habebat. fuit filia regis egypti vna de uxoribus pharaonis. quia videtur sanctitatem sarae. cum esset in domo regis. quomodo pharaonem et domum eius flagellatus fuerat a domino propter ipsum. dixit in corde suo. quod melius esset filie sue agar. quam seruire saray tanquam ancilla quam si rema-

neret in magno honore in domo paterna. 2 ideo tradidit eam saray tanquam ancillam abraham de consensu uxoris accepit. non causa libidinis. sed amore plis. quia agar ancilla licet esset pro bona et deuota puella. postquam coniuncta fuit abraham in matrimonium. et vidit se concepit ab eo estiam quod omnia bona promissa sancti abraham conplerentur in sua prole et ex hoc prurip in quadam elatere. et desperit dominam suam. tanquam a domino promissa repudiata. Ad considerans saray. quod abraham nimis dissimulabat inuiaz sibi faciam dixit ei. Numis iniquus agis contra me et ille stultum acqiescens rationi: dixit. ancilla tua in manu tua est. id est in potestate tua ad castigandum 2 humiliandum. fac tibi sicut videtur castigante igitur eam saray fugam in ierusalem versus terram egypti unde erat. Moraliter abraham est homo. qui reuera habet uxorem 2 ancillam. quia sicut saray uxorem suam signat aiaz. agar vero ancilla sensualitate. sara igitur aia de se sterilis videtur. quia pro se nihil videtur posse operari nec proli cuiuscumque operis bonum generare. cum non habeat organa. et ideo oportet quod ancillam promoueat. quod sibi filium boni operis producat. Cuius igitur sensualitas sic dimissa libertati fuerit. et voluntate quam vult ad se allectent pro appetitu animalis. et in suis occasibus sprete ratione sic proceditur. male stat in regno aie 2 in perturbatoe 2 promotioe totius familie potest utaq. debet ergo ratio conueni. et homines inducere ad huius inuincibilem iudicia. qui vna cum ratione castigare 2 humiliare debent carnalitate. ut consentiat 2 seruiat rationi. Gal. iij. Et ecce ancilla 2 filius eius. non enim erit heres filius ancille eius filio libere. **S.** Tertio homo debet pro ratione deo consentire. et totam propriam voluntatem ei subijcere. Nam sicut in similitudine. pro propria voluntas soli deo conuenit. Solus enim deus quicquid vult debet velle. pro propria voluntate. ut aliam quam sequitur non habeat super se. Cum igitur homo vult aliquid pro propria voluntatem deo auferi quasi suam coronam. Sicut enim corona soli regni conuenit. sic pro propria voluntas soli deo. Et sic pro propria voluntas dei fons est 2 origo totius bonitatis 2 boni. ut pro propria voluntas hominis est exordium totius mali. vnde Augustinus. assimilari pro propria voluntate herbe venenose. quam quidam medicus putissimus suis parentibus interdixit si esset cum mox interuenit. at illi preceptis eius obedire nolebant. Et verbas comedentes

leprosi effecti leprosoſq; filioſ genuerūt atq; vt medicuſ cōminatūſ fuerat mortui ſunt. Quoz filij licet patreſ ſuoſ agnouerūt herba illa infumatoſ fuiſſe 2 mortuoſ. eandē tamē herba ſup om̄ſ diligūt. indeq; ciboſ ſuoſ cōdiūt. maneq; ſingereſ ex eadē q̄ſ. p medicamēto accipiūt. **V**i ergo q̄ ſunt demēteſ oīſ q̄ audit aduertere pōt. ſ nō min⁹ de mentant q̄ ppria volūtate viūt. **I**ſta em̄ herba dyaboli yenenofa. oībuſ ea vītēb⁹ eſt 2 peſtifera. **H**āc deuſ primuſ parētibuſ inierdixit. et tamē ex ea cōmēderūt leproſi facti ſunt. et de padīſo expulſi. **I**ſt ex quibuſ oīb⁹ patz. q̄ ppria volūtate debz occidi merito. vt hō valeat ſecūdū volūtate dei viuere: dicēdo fiat volūtate tua. vñ **B**ernar. **B**onus obediēſ dat ſuū velle ſuū nolle. vt poſſit dicere cū pp̄ba. **P**aratiū cor meū de⁹. **D**ue oblatō dicit magiſ deo gratia. q̄ quecūq; alia yictima. qz i obediētia yictimatur ppria volūtate. q̄ nobili⁹ ē. qd hō dare deo pōt. dat em̄ arborē cū fructib⁹. **B**regio. **O**bediētia yictimūſ iure ſpōitur. qz p yictimūſ aliena caro. p obediētiaz vero volūtate ppria macraſ. viij. q. i. ſciēdū. **E**x q̄b⁹ cōcludit **A**nſ. **O**d opus mentoriū faciū ex voto magiſ ē mentoriū q̄ ſi fieret ſine voto. **E**x quo ſeq̄ur ſicut ibi p̄bat anſ. q̄ magna eſt ſpes monacho p̄feſſo. **E**t ponit ſimilitudinē. duo ſunt quoz vn⁹ vouet nō facere contra deū. 2 ſecūd⁹ nō vouet. et vterq; delinq̄t. **D**icit anſ. q̄ de⁹ primū iudicat. poſtq̄ p̄feſſe p̄ciet taq̄ ſuū 2 nō alienū. et accipiet de⁹ vindictā de eo tanq̄ de ſuo. **S**ecūdū autē iudicat dū⁹. **I**deo noluiſti mihi fidelitatem p̄mittere. vt poſſiſ cōtra me liben⁹ peccare. et ergo ego cōtra te: nō vt erga meū. ſ vt aduerſuſ alienū agam. totūq; erit mei iuris. vſq; ad q̄diātē nouiſſimū. **A**ſſic ergo deuſ iter p̄feſſiſ 2 nō p̄feſſuſ iudicat nō ſolū autē p̄feſſuſ min⁹ iudicat nō p̄feſſo ſed etiā quolibet layco. p̄feſſuſ em̄ maior rez miſericordiā cōſeq̄ur ſi peniteat. et ſi nō maiorē dānatōez ſuſtinebit. **E**t ſi dixerit. q̄ deuſ poteſt iuſte dicere vouēt. **S**erue ne quā tu quāto mihi eras familiarior. tāto eſt inuabitior et petior. poteſt ille reſpōdere. **D**omine verū eſt qd dicit. q̄ dū penitere nolui ſed poſtq̄ peniteo meq; ipm̄ i cōmēdatōz tradō. nunq̄ peniſ illo pati debeo. q̄ nec id qd habet tibi totū dare vult. p ſatiffaciōe ſui de-

licti. **R**eſeruāſ igitur ſibi ppriā volūtate. ſicut ſicut q̄dam paup de quo narat **S**eneca in quadaſ p̄clamatōe. **D**. **O**d in quadā ciuitate fuerūt due leges. q̄nū p̄nta talis erat q̄ q̄cūq; ſpōte dānū fecit: redderet q̄druplū qui autē nō ſpōte ſed p̄ter inuētiōe. redderet ſimplum. **S**ecūda q̄ dānū illatū ſit actio. **A**ccidit caſuſ i iſta ciuitate q̄ cuiuſ ſpōteſ et diueſ morabat iuxta paupeſ. q̄ iuxta domū ſuā habebat arborē q̄ multū nocebat diuiti impediēdo iſgreſſuſ dom⁹ et claritate eiuf rogabat diueſ p̄ſonaliter: vt ipam arborē ſuccēdit 2 eam ſibi vēderet. paup clar⁹ noluit. 2 ſp̄ diuiti nocere voluit. **O**d vidēſ diueſ cogitauit. q̄ ſecūdū legē euaderet 2 q̄ dā nocē arborē ſuccēdit. et qz dom⁹ p̄pe 11 lam arborē erat. igniſ de arborē cecidit et paupis de mūculā cū oībuſ boniſ cōbuſſit. **O**d vidēſ paup cōtra diuitē corā iudice cōqueſtuſ eſt. **D**iuēſ autē reſpōdit. **A**rbor mihi nocuit. et ideo ſpōte eā ſuccēdi. volo reddere q̄druplū. **D**e m⁹ autē p̄ter meā intētiōez cōbuſta eſt. et ideo reddā ſimplū. et iudicatū ē q̄ iuxta legēſ faceret. **E**t **D**iuēſ eſt deuſ. pauper hō. arbor ppria volūtate. q̄ nocet diuiti impediēdo iſgreſſuſ celi. et crudelitātē clauſuſ eiuf minuēdo. **H**āc volūtate petit deuſ ſibi dare. p felicitate eterna. ſ hoc hō paup et elauſuſ reſuſat. ſuccēditur igit a deo. dū aia traditur flāmiſ eternaſ inferni. et qz corp⁹ iugeſ poſt iudiciū ſic etiā totaliter cremabit 2 eternaſ. q̄re dicūt aliq̄ q̄ in inferno nihil magiſ q̄ ppria volūtate ardebit. **B**ern. **T**olle ppriā volūtatem 2 in ſem⁹ nō erit. **C**ū igit iuxta paup dānat⁹ cōq̄ritur d. dānatōe. **R**eſpōdet. qz mihi ſemp nocuiſti et reſtituiſti. ppria volūtate ſpōte ſuccēdi eā. et ideo reddā ſibi q̄druplū. ſez om̄ne malū. et om̄ia tormēta. apocal. xviij. **Q**uantum glouificauit ſe. et in delitijs fuit. tantū date et tormentum et luctum.

Iſta ſena quarta poſt **O**culi.

Accesserunt ad Iheruſalem a hieroſolymis ſcribe 2 phariſei dicenteſ. quare diſcipuli tui tranſgreduntur traditiōeſ ſeniorū mathi. xv. **V**idemus q̄ obligauit ad ſolidū ſoluēdū. ſatiffacit cū donat librā qd ē mauiſ. **S**icut etiā habemus in ſimili exemplū. extra de yo. et yo. re. c. ſcripturē.